

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
PAOLO MENGOTZI
prezentate la 21 decembrie 2016¹

Cauza C-17/16

**Oussama El Dakkak,
Intercontinental SARL
împotriva
Administration des douanes et droits indirects**

[cerere de decizie preliminară formulată de Cour de cassation (Curtea de Casație, Franța)]

„Trimitere preliminară — Controlul numerarului la intrarea sau ieșirea din Uniunea Europeană — Regulamentul (CE) nr. 1889/2005 — Articolul 3 alineatul (1) — Domeniul de aplicare al obligației de declarare — Zonă internațională de tranzit a aeroportului unui stat membru”

I – Introducere

1. Prezenta cauză are ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată de Cour de cassation (Curtea de Casație, Franța) cu privire la interpretarea articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1889/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2005 privind controlul numerarului la intrarea sau ieșirea din Comunitate² și a articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 562/2006 de instituire a unui Cod comunitar privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul frontierelor Schengen)³.

2. Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Oussama El Dakkak și Intercontinental SARL, pe de o parte, și administration des douanes et droits indirects (Administrația Vămilelor și a Impozitelor Indirecte, Franța), pe de altă parte, cu privire la cererile acestora de despăgubire pentru prejudiciile pe care le-ar fi suferit în urma confiscării de către administrația amintită a unor sume de bani în numerar transportat de domnul El Dakkak la trecerea sa prin aeroportul Roissy-Charles de Gaulle (Franța), pentru motivul că acesta omisese să declare aceste sume.

3. Problema aflată în centrul prezentei cauze este aceea dacă obligația impusă la articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1889/2005 „oric[ărei] persoan[e] fizic[e] ce intră sau iese din [Uniunea Europeană] și transportă numerar în valoare de 10 000 EUR sau mai mult” de a declara suma transportată autorităților competente din statul membru de intrare sau de ieșire se aplică de asemenea pasagerilor unui zbor dinspre o țară terță care, după debarcare, rămân în zona internațională de tranzit a aeroportului unui stat membru înainte de a se îmbarca pentru un zbor având ca destinație o altă țară terță.

1 — Limba originală: franceza.

2 — JO 2005, L 309, p. 9, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 238.

3 — JO 2006, L 105, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 8, p. 5. Acest regulament a fost abrogat și a fost înlocuit, începând din 11 aprilie 2016, prin Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul frontierelor Schengen) (JO 2016, L 77, p. 1).

II – Acțiunea principală și întrebarea preliminară

4. Intercontinental l-a însărcinat pe domnul El Dakkak să transporte dolari americani (USD) de la Cotonou (Benin) la Beirut (Liban) cu avionul, cu tranzit la aeroportul Roissy-Charles de Gaulle⁴.

5. La 9 decembrie 2010, domnul El Dakkak a fost controlat, la tranzitul prin acest aeroport, de agenți vamali pe pasarela de îmbarcare pentru Beirut. Reiese din dosar că, cu ocazia acestui control, domnul El Dakkak a declarat că are asupra sa numerar și a prezentat o declarație efectuată la serviciile vamale din Benin. Agenții vamali l-au invitat să îi urmeze, iar în urma numărării banilor s-a constatat că acesta avea asupra sa suma de 1 607 650 USD și suma de 3 900 de euro⁵.

6. Domnul El Dakkak a fost reținut la vamă și apoi cercetat de un judecător de instrucție pentru neîndeplinirea obligației de declarare prevăzute la articolul 464 din Codul vamal⁶ și spălare de bani. Sumele transportate de acesta au fost consemnate în temeiul alineatului II din articolul 465 din code des douanes (Codul vamal)⁷, apoi puse sub sechestru de administration des douanes et droits indirects (Administrația Vămirilor și a Impozitelor Indirecte).

7. Prin hotărârea din 11 mai 2011, chambre d'instruction de la cour d'appel de Paris (Camera de instrucție a Curții de Apel din Paris, Franța) a anulat procedura în întregime ca urmare a unei neregularități și a dispus ridicarea sechestrului. Din dosar reiese că această anulare a fost pronunțată pentru motivul că domnul El Dakkak a fost menținut timp de 7 ore și 45 de minute la dispoziția agenților vamali, în afara oricărui cadru legal, în condițiile în care această durată nu era necesară, procedura inițială era nelegală, iar anularea acesteia a dus la anularea tuturor actelor ulterioare care au depins în mod necesar de aceasta.

8. Printr-o scrisoare din 2 aprilie 2012, administrația competentă i-a indicat domnului El Dakkak că urma să procedeze la transferarea sumei în euro și a contravalorii în euro a sumei în dolari confiscate, precum și a unei cote din reducerea acordată cu privire la cheltuielile cu operațiunile.

9. Domnul El Dakkak și Intercontinental au sesizat tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (Tribunalul de Primă Instanță din Aulnay-sous-Bois, Franța), apoi cour d'appel de Paris (Curtea de Apel din Paris) cu o cerere de despăgubire pentru prejudiciile suferite, subliniind că administration des douanes et droits indirects (Administrația Vămirilor și a Impozitelor Indirecte) nu era îndreptățită să invoce încălcarea unei obligații de declarare săvârșită de domnul El Dakkak, întrucât acesta din urmă nu era ținut de o asemenea obligație.

4 — Din dosar reiese că transferul de bani era destinat plății unui furnizor al Intercontinental specializat în comerțul cu autovehicule.

5 — Administration des douanes et des droits indirects (Administrația Vămirilor și a Impozitelor Indirecte), în observațiile formulate la recursul domnului El Dakkak, precum și guvernul francez, în observațiile scrise depuse la Curte, arată că declarația efectuată de domnul El Dakkak la Benin acoperea doar suma de 983 000 de dolari.

6 — Acest articol, în versiunea aplicabilă faptelor din litigiul principal, era redactat după cum urmează: „[p]ersoanele fizice care transferă către un stat membru al Uniunii Europene sau dintr-un stat membru al Uniunii Europene sume, titluri sau valori, fără intermedierea unei instituții de credit sau a unui organism sau serviciu menționat la articolul L. 518-1 din code monétaire et financier [Codul monetar și financiar], trebuie să le declare în condițiile stabilite”. Potrivit articolului R152-6 primul paragraf, „[d]eclarația menționată la articolul 3 din Regulamentul [...] nr. 1889/2005 [...] și declararea sumelor, a titlurilor sau a valorilor transferate către un stat membru al Uniunii Europene sau dintr-un astfel de stat [...] se efectuează în scris de persoanele fizice, în nume propriu sau pentru alte persoane, la administrația vamală, cel târziu în momentul intrării sau ieșirii din Uniunea Europeană sau al transferului către un stat membru al Uniunii Europene sau dintr-un astfel de stat”.

7 — Articolul 465 alineatul I din Codul vamal, în versiunea aplicabilă faptelor din litigiul principal, prevedea că „[n]erespectarea obligației de declarare prevăzute la articolul 464 și în Regulamentul [...] nr. 1889/2005 [...] se sancționează cu amendă egală cu un sfert din suma care a făcut obiectul încălcării sau al tentativei de încălcare”. Potrivit alineatului II al acestui articol, în versiunea aplicabilă faptelor din speță, „[i]n cazul în care agenții vamali constată încălcarea menționată în alineatul I, aceștia consemnează întreaga sumă care a făcut obiectul încălcării sau al tentativei de încălcare pentru o perioadă de trei luni, care poate fi reînnoită [...] în limita a șase luni în total”.

10. Din dosar reiese că, în fața cour d'appel de Paris (Curtea de Apel din Paris), domnul El Dakkak a susținut că sunt supuse obligației de declarare prevăzute la articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1889/2005 și de dispozițiile dreptului francez de transpunere a acestuia numai persoanele care trec frontierele externe ale Uniunii. Întemeindu-se pe modul de redactare a articolului 4 din Regulamentul nr. 562/2006, domnul El Dakkak a susținut că o astfel de trecere intervine doar atunci când persoana se prezintă la și traversează un punct de trecere a frontierei și că, întrucât punctul de trecere a frontierei declarat de Franța referitor la aeroportul Roissy-Charles de Gaulle se situează la ieșirea din zona internațională de tranzit, o persoană care rămâne în această zonă nu traversează niciodată acest punct de trecere și, prin urmare, nu intră pe teritoriul Uniunii.

11. Întrucât, prin hotărârea din 25 martie 2014, cour d'appel de Paris (Curtea de Apel din Paris) a respins acțiunea sa cu privire la acest aspect, domnul El Dakkak a formulat recurs.

12. În aceste condiții, Cour de cassation (Curtea de Casație, Franța) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1889/2005 și articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 562/2006 trebuie interpretate în sensul că un resortisant al unei țări terțe care se află în zona internațională de tranzit a unui aeroport nu este supus obligației de declarare rezultate din articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1889/2005 sau, dimpotrivă, că acest resortisant este supus obligației respective în sensul că a trecut o frontieră externă a [Uniunii] pe la un punct de trecere a frontierei dintre cele prevăzute la articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 562/2006?”

III – Analiză

13. Prin intermediul întrebării preliminare, Cour de cassation (Curtea de Casație, Franța) urmărește în esență să se stabilească dacă un pasager care rămâne în zona internațională de tranzit a aeroportului unui stat membru - și anume în zona care se întinde de la punctele de îmbarcare și de debarcare până la punctele în care sunt efectuate controlul migrației și cel vamal – după debarcarea în urma unui zbor dinspre o țară terță și înainte de a se îmbarca pentru un zbor având ca destinație o altă țară terță a trecut o frontieră externă a Uniunii în sensul Regulamentului nr. 562/2006 și este, din acest motiv, supusă obligației de declarare prevăzute la articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1889/2005.

14. Instanța de trimitere pornește de la premisa că noțiunea „intrare în Uniune” în sensul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1889/2005 trebuie interpretată în lumina noțiunii „trecere a frontierelor”, prevăzută la articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 562/2006.

15. Asemenea guvernului francez, suntem de părere că această premisă este eronată.

16. Regulamentul nr. 562/2006 a fost adoptat în temeiul articolului 62 din Tratatul CE și în special al punctului 1 și al punctului 2 litera (a) ale acestuia, care abilitau Consiliul să adopte măsuri privind, pe de o parte, asigurarea absenței oricărui control asupra persoanelor la trecerea frontierelor interne ale Uniunii și, pe de altă parte, stabilirea normelor și a condițiilor cărora trebuiau să li se conformeze controalele efectuate asupra persoanelor la trecerea frontierelor externe ale statelor membre. În schimb, Regulamentul nr. 1889/2005 a fost adoptat în temeiul articolului 95 CE, referitor la măsurile privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre care au ca obiect instituirea și funcționarea pieței comune, și al articolului 135 CE, privind cooperarea vamală.

17. Deși contribuie la realizarea aceluiași obiectiv enunțat la articolul 14 CE, și anume instituirea unui spațiu fără frontiere interne, în care libera circulație a mărfurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor este asigurată, aceste două acte au, conform temeiurilor juridice ale fiecăruia, două obiecte și două scopuri diferite, primul stabilind normele aplicabile în materia trecerii frontierelor de

către persoane, destinate consolidării și dezvoltării acquis-ului Schengen⁸, iar al doilea instituind un sistem de control al numerarului la intrarea sau ieșirea din Uniune, pentru a completa Directiva 91/308 privind prevenirea folosirii sistemului financiar în scopul spălării banilor⁹.

18. Prin urmare, noțiunile care figurează în Regulamentul nr. 1889/2005 nu trebuie interpretate în lumina noțiunilor prevăzute de Regulamentul nr. 562/2006. Curtea nu este, așadar, ținută să se pronunțe cu privire la interpretarea noțiunii „trecere a frontierelor” în sensul Regulamentului nr. 562/2006 în cadrul prezentei cauze.

19. În consecință, întrebarea adresată de instanța de trimitere trebuie reformulată în sensul că urmărește în esență să se stabilească dacă obligația de declarare prevăzută la articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1889/2005 se aplică și unui resortisant al unei țări terțe în împrejurările din litigiul principal, iar noțiunea „intrare în Uniune” în sensul acestei dispoziții trebuie interpretată pe baza termenilor, a economiei și a spiritului acesteia, precum și a sistemului și a finalităților actului din care face parte.

20. Dacă avem în vedere doar sensul obișnuit al termenilor utilizați de această dispoziție, noțiunea amintită pare a desemna faptul că o persoană fizică se deplasează dintr-un teritoriu care nu face parte din spațiul Uniunii către un teritoriu care face parte din acest spațiu.

21. Întrucât, în cadrul prezentei cauze, trebuie să se considere că spațiul Uniunii este delimitat de domeniul de aplicare teritorial al tratatelor, astfel cum este definit la articolele 52 TUE și 355 TFUE¹⁰, o astfel de deplasare ar avea loc atunci când o persoană trece, în sensul fizic al termenului, frontiera geografică a unui stat membru, intrând într-un teritoriu al acestuia căruia i se aplică tratatele. În temeiul acestei interpretări, trebuie să se considere că o persoană care, precum domnul El Dakkak, după ce a debarcat de pe o aeronavă care venea dintr-o țară terță, intră în zona internațională de tranzit a unui aeroport situat pe teritoriul unui stat membru (astfel cum se precizează mai sus) și rămâne în aceasta înainte de a se îmbarca pentru un zbor având ca destinație o țară terță a intrat în Uniune în sensul dispoziției în discuție, chiar dacă aceasta nu a trecut pe la un punct de control la frontieră.

22. Totuși, noțiunea „intrare în Uniune” poate desemna și o noțiune juridică diferită de trecerea unei frontiere geografice. Astfel cum a subliniat avocatul general Fennelly la punctul 24 din Concluziile prezentate în cauza Comisia/Consiliul (C-170/96, EU:C:1998:43), trebuie, astfel, să se distingă două aspecte ale trecerii unei frontiere. Primul este cel al intrării pe teritoriul unei țări în sens fizic, fără a avea loc în mod necesar trecerea pe la un punct de control la frontieră, iar al doilea este cel al intrării pe teritoriu în sensul juridic al trecerii pe la un punct de control la frontieră.

23. S-ar putea considera, astfel, că o persoană care trece frontiera geografică a unui stat membru nu intră în Uniune decât atunci când primește o autorizare în acest scop la momentul trecerii unui punct de control la frontieră. Potrivit acestei interpretări, nu s-ar putea considera că o persoană care se află în situația domnului El Dakkak a intrat în Uniune în sensul dispoziției în discuție.

24. Care dintre aceste două interpretări trebuie reținută?

8 — A se vedea în special considerentele (3), (4) și (5) ale Regulamentului nr. 562/2006.

9 — JO 1991, L 166, p. 77, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 103. Această directivă a fost abrogată prin Directiva 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului (JO 2005, L 309, p. 15, Ediție specială, 09/vol. 2, p. 214), care a fost la rândul ei înlocuită prin Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei (JO 2015, L 141, p. 73).

10 — Astfel cum a fost precizat de Curte în Hotărârea din 15 decembrie 2015, Parlamentul și Comisia/Consiliul (C-132/14-C-136/14, EU:C:2015:813, punctele 75-77), domeniul de aplicare teritorial al unui act de drept derivat trebuie să fie determinat, în absența unor precizări în acest act, în funcție de articolele 52 TUE și 355 TFUE.

25. Militează în favoarea celei dintâi, pe lângă modul de redactare a articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1889/2005, inexistența, în acest regulament, a unei excluderi exprese a zonelor de tranzit aeroportuar din domeniul de aplicare al obligației de declarare prevăzute la acest articol.

26. Or, zonele internaționale de tranzit ale aeroporturilor fac parte din teritoriul statului în care sunt situate și, chiar admitând că au un statut juridic special, acestea nu sunt zone „în afara legii”, aflându-se sub controlul juridic și administrativ al statului amintit. În această privință, poate fi interesant de menționat că, în materie de imigrație, Republica Franceză recunoaște, printr-o ficțiune juridică, așa-numitelor „zone de așteptare”¹¹, care cuprind zonele internaționale de tranzit ale aeroporturilor, un anumit statut de extrateritorialitate¹². Totuși, acest lucru nu se opune, astfel cum a precizat Cour de cassation (Curtea de casație, Franța), ca o persoană care a fost plasată în una dintre aceste zone să se afle de fapt pe teritoriul francez și să i se aplice dispozițiile dreptului francez¹³.

27. De altfel, caracterul neextrateritorial al zonelor internaționale de tranzit a fost subliniat, astfel cum amintește guvernul francez în observațiile sale scrise, de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Amuur contra Franței din 25 iunie 1996 (ECLI:CE:ECHR:1996:0625JUD001977692, punctul 52), în care Curtea amintită a fost sesizată cu problema compatibilității cu articolul 5 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, a „menținerii” în „zona de așteptare” a aeroportului Roissy-Charles de Gaulle a unui anumit număr de solicitanți de azil somalezii. În favoarea caracterului neextrateritorial al zonelor de tranzit menționate se pronunță, de altfel, și guvernul francez în prezenta cauză, subliniind apartenența la teritoriul francez a zonei de tranzit internațional a aeroportului Roissy-Charles de Gaulle, precum și faptul că aceasta este supusă dreptului francez și dreptului Uniunii.

28. În ceea ce privește lucrările pregătitoare ale Regulamentului nr. 1889/2005, acestea nu furnizează decât puține indicii pentru interpretarea domeniului de aplicare al obligației de declarare prevăzute la articolul 3 alineatul (1) din acest regulament.

29. Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind prevenirea spălării banilor prin cooperarea vamală (denumită în continuare „propunerea de regulament”) ¹⁴, întemeiată inițial doar pe articolul 135 CE, prevedea la articolul 1 că obligația de declarare se aplică tuturor persoanelor fizice care intră sau ies din „teritoriul vamal al Comunității”¹⁵, inclusiv părțile din acest

11 — Potrivit articolului L221-1 primul paragraf din code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile (Codul privind intrarea și șederea străinilor și dreptul de azil), „[s]trăinul care sosește în Franța pe cale [...] aeriană și care fie nu este autorizat să intre pe teritoriul francez, fie solicită primirea sa în temeiul azilului poate fi menținut într-o zonă de așteptare situată [...] într-un aeroport, pentru perioada strict necesară în vederea plecării sale și, în cazul în care este solicitant de azil, a examinării având ca obiect să se stabilească dacă cererea sa nu este vădit nefondată”.

12 — Articolul L221-2 primul paragraf din Codul privind intrarea și șederea străinilor și dreptul de azil prevede că „[z]ona de așteptare este delimitată de autoritatea administrativă competentă. Aceasta se întinde de la punctele de imbarcare și de debarcare până la punctele în care este efectuat controlul persoanelor”.

13 — Cour de cassation (Curtea de Casație, Franța) din 25 martie 2009, nr. 08-14.125, în care s-a statuat, cu privire la un minor plasat în zona de așteptare a aeroportului Paris-Charles de Gaulle, „că Curtea de Apel, care a arătat că tânărul X., minor neînsoțit, fusese interpelat, de la sosirea sa pe teritoriul francez, pe aeroportul Roissy, fusese plasat în detenție pentru că încercase să se sustragă unui control al poliției, apoi, la sfârșitul detenției, fusese plasat în zona de așteptare a aeroportului, ar fi trebuit să deducă din propriile constatări că persoana interesată se afla pe teritoriul francez, astfel încât, fiind un minor neînsoțit, cetățean irakian, se afla în mod necesar într-o situație de pericol care impunea punerea în aplicare de către instanța pentru minori a măsurilor de protecție prevăzute la articolul 375 și următoarele din Codul civil”. A se vedea P. Klötgen, *La frontière et le droit, esquisse d'une problématique*, Scintia Juris, 2011, p. 45 și următoarele. De altfel, administrația acestor „zone de așteptare” nu este scutită de critici din partea asociațiilor de apărare a drepturilor omului, a se vedea raportul Anafé din 20 ianuarie 2016, disponibil la adresa <http://www.anafe.org/spip.php?article317>).

14 — COM(2002) 328 final.

15 — Articolul 1 alineatul (1) primul paragraf din propunerea de regulament era redactat după cum urmează: „Orice persoană fizică ce intră sau iese din teritoriul vamal al Comunității și transportă numerar în valoare de 15 000 de euro sau mai mult este supusă obligației de declarare în condițiile prevăzute de prezentul regulament”.

teritoriu în care nu era aplicabilă Directiva 91/308, pe care Regulamentul nr. 1889/2005, astfel cum vom vedea mai detaliat în continuare, o completează. Potrivit articolului 2 din propunerea de regulament, „teritoriu vamal al Comunității” însemna, în sensul acestei propuneri, teritoriul statelor membre menționat la articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului¹⁶.

30. Or, referirea la teritoriul vamal al Uniunii permite să se considere că Comisia avea în vedere mai degrabă aspectul geografic al trecerii frontierelor externe și că propunerea de regulament avea, cel puțin inițial, vocație să reglementeze de asemenea situațiile de trecere a persoanei interesate prin zona internațională de tranzit a unui aeroport situat într-un stat membru. În raportul său către Consiliu care însoțea propunerea de regulament¹⁷, Comisia preciza, de altfel, că pe teritoriul vamal al Uniunii, precum și în părțile teritoriului nereglementate de Directiva 91/308 „mișcarea de numerar este în principiu supusă obligației de declarare”.

31. Totuși, în cursul procesului de aprobare a Regulamentului nr. 1889/2005, Consiliul a adaptat, printr-o modificare, domeniul de aplicare geografic al acestui act. Acesta a indicat în special, în explicațiile care însoțeau propunerea de regulament, că „din considerente de transparență pentru călători și în vederea facilitării aplicării regulamentului de autoritățile competente, controlul mișcărilor de numerar ar trebui efectuat în momentul în care o persoană fizică intră pe teritoriul Comunității sau iese de pe acesta”¹⁸.

32. Deși înțelegem rațiunile legate de transparență care au ghidat Consiliul – noțiunea „intrare în Comunitate”, cu trimiterea sa directă la articolul 299 CE, aplicabil la acea dată, fiind mai ușor de înțeles decât noțiunea „teritoriu vamal al Comunității”, care trebuie interpretată, de altfel, în lumina precizărilor furnizate la articolul 1 alineatul (1) al doilea paragraf din propunerea de regulament –, este mult mai dificil să identificăm dificultățile de aplicare cu care s-ar fi confruntat, potrivit Consiliului, „autoritățile competente” în cazul în care textul Comisiei ar fi fost adoptat fără modificări. Astfel, întrucât controalele prevăzute de propunerea de regulament trebuiau efectuate, în principal, de autoritățile vamale ale statelor membre, pe care trebuie să le considerăm bine familiarizate cu noțiunile de drept vamal al Uniunii, pare logic să se considere că Consiliul nu făcea referire la sarcina de identificare a teritoriilor vizate de obligația de declarare. Avea acesta în vedere dificultățile cu care aceste autorități s-ar fi putut confrunta în cadrul asigurării controlului pasagerilor în tranzit, care trebuiau să se considere și ei vizati de obligația de declarare, în temeiul propunerii de regulament? Lucrările pregătitoare nu permit să se afirme aceasta – nici, de altfel, să se excludă –, însă, dacă situația ar fi fost aceasta, ar fi fost de așteptat în mod logic, în textul final al Regulamentului nr. 1889/2005, o excludere explicită a unor astfel de pasageri de la obligația de declarare, ceea ce însă nu se întâmplă.

33. Modificarea domeniului de aplicare geografic al propunerii de regulament răspundea, în plus, preocupării Consiliului de a garanta o aplicare geografică în paralel a Directivei 91/308 și a viitorului regulament.

34. Între aceste două acte există, astfel, o legătură strânsă.

16 — Regulamentul din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar (JO 1992, L 302, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 5, p. 58), abrogat prin Regulamentul (CE) nr. 450/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2008 de stabilire a Codului vamal comunitar (Codul vamal modernizat) (JO 2008, L 145, p. 1). Considerentul (10) al propunerii de regulament preciza că, „[i]n ceea ce privește delimitarea geografică a domeniului de aplicare, în conformitate cu dispozițiile tratatului și, în special, cu articolul 299 alineatele (3) și (4) și alineatul (6) litera (c), Directiva 91/308/CEE nu se aplică anumitor state sau teritorii europene [...]” și că era necesar, prin urmare, „să fie acordată atenție riscului de spălare de bani existent în aceste state și teritorii și să se prevadă în privința acestora un regim special”. Astfel, articolul 1 alineatul (1) al doilea paragraf din propunerea de regulament prevedea că „[o]rice persoană fizică care intră sau iese din teritoriul vamal al Comunității în care nu se aplică Directiva 91/308/CEE și transportă numerar în valoare de 15 000 de euro sau mai mult este de asemenea supusă obligației de declarare menționate”.

17 — Raportul din 25 iunie 2002, COM(2002) 328 final, a se vedea punctul 2, comentariu referitor la articolul 1.

18 — Poziția comună adoptată de Consiliu la 18 ianuarie 2005 în vederea adoptării unui Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind controlul numerarului la intrarea sau ieșirea din Comunitate, n. 14843/04, punctul 3 litera (a).

35. Adoptarea Regulamentului nr. 1889/2005 a fost decisă în temeiul rezultatelor cuprinse în raportul „Moneypenny”¹⁹, care viza măsurarea impactului mișcărilor transfrontaliere de numerar asupra eficienței controalelor efectuate în conformitate cu Directiva 91/308. Reiese în special din considerentul (2) al acestui regulament, precum și din articolul său 1 alineatul (1) că el are ca obiectiv *completarea* dispozițiilor directivei amintite prin stabilirea unor norme armonizate pentru controlul intrărilor și ieșirilor de numerar din Uniune²⁰.

36. Or, din raportul dintre aceste două acte pot fi deduse elemente care pot fi utile în vederea stabilirii domeniului de aplicare al obligației de declarare prevăzute la articolul 3 din Regulamentul nr. 1889/2005.

37. Directiva 91/308, întemeiată pe articolul 57 alineatul (2) prima și a treia teză și pe articolul 100 A din Tratatul CEE, impunea instituțiilor de credit, instituțiilor financiare și anumitor persoane juridice sau fizice obligații privind controlul tranzacțiilor efectuate de prestatorii de servicii în cazul în care acestea depășeau valoarea de 15 000 de euro. Principalul obiectiv al acesteia era de a evita exploatarea sistemului financiar în scopul spălării fondurilor rezultate din activități infracționale, care risca să compromită stabilitatea și fiabilitatea acestui sistem și să favorizeze dezvoltarea crimei organizate în general și a traficului cu stupefiante în particular²¹. Aceasta urmărea să coordoneze acțiunea statelor membre în acest domeniu pentru a preveni riscul adoptării unor măsuri naționale incompatibile cu obiectivele pieței interne, precum și pentru a asigura o mai mare eficiență în ceea ce privește combaterea spălării banilor, care se înscrie adesea într-un context internațional²².

38. Măsurile prevăzute de această directivă, la fel ca cele prevăzute în prezent de Directiva 2015/849²³ și, înainte de aceasta, de Directiva 2005/60²⁴, se înscriau într-un context de cooperare internațională²⁵.

39. În această privință, trebuie amintit că, în Hotărârea din 25 aprilie 2013, Jyske Bank Gibraltar (C-212/11, EU:C:2013:270), Curtea a observat că, deși Directiva 2005/60, care a înlocuit Directiva 91/308, viza să asigure și buna funcționare a pieței interne, obiectivul său principal era totuși prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și al finanțării terorismului, astfel cum reieșea printre altele și din faptul că a fost adoptată, asemenea Directivei 91/308, într-un context internațional, pentru a aplica și a face obligatorii în Uniune recomandările Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI)²⁶.

40. Or, Regulamentul nr. 1889/2005, destinat completării Directivei 91/308, are același obiectiv. Pe de altă parte, la fel ca directiva amintită, acest regulament a fost adoptat, astfel cum reiese din considerentul (4) al acestuia, pentru a pune în aplicare o recomandare a GAFI, recomandarea specială IX din 22 octombrie 2004 privind curierii de numerar, devenită, după revizuirea din 2012, recomandarea 32²⁷.

19 — Documentul 9630/2/00 al Consiliului din 7 septembrie 2000. „Operațiunea Moneypenny” a fost lansată începând din luna septembrie a anului 1999 până în luna februarie a anului 2000 de serviciile vamale ale statelor membre în scopul supravegherii și controlării mișcărilor transfrontaliere de numerar în valoare de peste 10 000 de euro, pentru a verifica dacă, prin însăși amploarea lor, aceste mișcări erau susceptibile să compromită eficiența controalelor efectuate de instituțiile financiare în vederea combaterii spălării banilor.

20 — Alte referiri la Directiva 91/308 sunt cuprinse în special în considerentele (5), (9) și (11), precum și la articolele 5 și 6 din Regulamentul nr. 1889/2005.

21 — A se vedea în special primul, al doilea și al treilea considerent.

22 — A se vedea în special al doilea și al șaselea considerent.

23 — Citată la nota de subsol 9 din prezentele concluzii.

24 — Citată la nota de subsol 9 din prezentele concluzii.

25 — A se vedea în special al șaptelea considerent.

26 — A se vedea punctul 46. GAFI este un organism internațional instituit în 1989, al cărui mandat este de a elabora norme și de a promova punerea în aplicare eficientă a măsurilor legislative, de reglementare și operaționale de combatere a spălării banilor, a finanțării terorismului, a finanțării proliferării, precum și a celorlalte amenințări conexe la adresa integrității sistemului financiar internațional.

27 — Textul acestei recomandări poate fi accesat pe site-ul internet al GAFI, http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf, <http://www.fatf-gafi.org>

41. Potrivit acestei recomandări, „[t]ările ar trebui să instituie măsuri în vederea detectării transporturilor fizice transfrontaliere de numerar și de instrumente negociabile la purtător, inclusiv un sistem de declarare și/sau de comunicare”, și „ar trebui să se asigure că autoritățile lor competente au puterea de a bloca sau de a reține numerarul sau instrumentele negociabile la purtător suspectate de a fi în legătură cu finanțarea terorismului, spălarea banilor sau cu infracțiuni asociate ori care fac obiectul unei declarații sau comunicări false.”²⁸

42. Într-o notă interpretativă la recomandarea amintită, se precizează că aceasta din urmă a fost elaborată cu scopul de a „garanta că teroriștii și alți infractori nu își pot finanța activitățile sau spăla bani care provin din activitățile lor infracționale prin intermediul transportului fizic transfrontalier de numerar sau de instrumente negociabile la purtător”²⁹. În aceeași notă, expresia „transport fizic transfrontalier” este definită ca desemnând „orice *intrare sau ieșire fizică* de numerar sau de instrumente negociabile la purtător dintr-o țară în alta”³⁰.

43. Prin urmare, recomandarea în discuție pare să facă referire la noțiunea „intrare” sau „ieșire” în sens larg, care sugerează că sistemul de declarare sau de comunicare preconizat de această recomandare trebuie să fie aplicat din momentul în care numerarul sau instrumentele negociabile la purtător trec o frontieră geografică națională. Totuși, documentația GAFI nu pare să dea nicio indicație explicită cu privire la problema analizată. Nici modalitățile de control al mișcărilor transfrontaliere de numerar în zonele internaționale de tranzit ale aeroporturilor nu sunt abordate în „Cele mai bune noi practici internaționale: detectarea și prevenirea mișcărilor transfrontaliere ilicite de numerar și de instrumente negociabile la purtător” din 2010, document menit să furnizeze o imagine de ansamblu a dificultăților cu care se confruntă statele membre în cadrul aplicării Recomandării speciale IX, indicând în același timp posibilele soluții³¹.

44. În aceste condiții, astfel cum pledează guvernul francez, contextul cooperării internaționale în vederea combaterii spălării banilor și a criminalității transfrontaliere în care se înscrie Regulamentul nr. 1889/2005 militează în favoarea unei interpretări largi a noțiunii de intrare în Uniune în sensul articolului 3 alineatul (1) din acest regulament și împotriva unei limitări a domeniului de aplicare al obligației de declarare prevăzute la acest articol exclusiv la mișcările transfrontaliere de numerar destinat intrării în circuitul financiar al Uniunii.

28 — În continuare, recomandarea menționează că „[t]ările ar trebui să se asigure că sunt aplicabile sancțiuni eficiente, proporționale și disuasive persoanelor care au dat o declarație falsă sau au efectuat o comunicare de informații false. În situația în care numerarul sau instrumentele negociabile la purtător sunt asociate finanțării terorismului, spălării banilor sau unor infracțiuni asociate, țările ar trebui de asemenea să adopte măsuri, inclusiv de natură legislativă, de autorizare a confiscării numerarului sau instrumentelor respective în conformitate cu Recomandarea 4”.

29 — Textul notei interpretative la Recomandarea specială IX poate fi de asemenea accesat pe site-ul internet al GAFI, la adresa indicată la nota de subsol 27 de mai sus.

30 — Sublinierea noastră. Într-un document din 2009, intitulat „Metodologia de evaluare a conformității cu cele 40 de recomandări și cu cele 9 recomandări speciale ale GAFI”, se precizează, în cadrul unei abordări supranaționale a Recomandării speciale IX, că termenul „transfrontalier” „face trimitere la *mișcările la frontierele externe* ale instanței supranaționale” (sublinierea noastră); documentul este accesibil pe site-ul [http://www.fatf-gafi.org/fr/themes/recommandationsgafi/documents/methodologieevaluationdelaconformiteaux40recommandationsetaux9recommandationsspeciales.html#methodologieevaluationdelaconformiteaux40recommandationsetaux9recommandationsspeciales.html?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](http://www.fatf-gafi.org/fr/themes/recommandationsgafi/documents/methodologieevaluationdelaconformiteaux40recommandationsetaux9recommandationsspeciales.html#methodologieevaluationdelaconformiteaux40recommandationsetaux9recommandationsspeciales.html?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate)).

31 — Acest document, anterior revizuirii din 2012, poate fi consultat pe site-ul [http://www.fatf-gafi.org/fr/themes/recommandationsgafi/documents/nouvellesmeilleurespratiquesinternationalesdetectionetpreventiondesmouvementstransfrontaliersillicitesdespecesetdinstrumentsnegociablesaupporteur.html#nouvellesmeilleurespratiquesinternationalesdetectionetpreventiondesmouvementstransfrontaliersillicitesdespecesetdinstrumentsnegociablesaupporteur.html?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](http://www.fatf-gafi.org/fr/themes/recommandationsgafi/documents/nouvellesmeilleurespratiquesinternationalesdetectionetpreventiondesmouvementstransfrontaliersillicitesdespecesetdinstrumentsnegociablesaupporteur.html#nouvellesmeilleurespratiquesinternationalesdetectionetpreventiondesmouvementstransfrontaliersillicitesdespecesetdinstrumentsnegociablesaupporteur.html?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate)).

45. Astfel, este incontestabil că extinderea obligației de declarare la pasagerii aflați în tranzit aeroportuar contribuie la urmărirea obiectivelor menționate mai sus la nivel internațional, o astfel de obligație constituind în același timp o măsură disuasivă și, împreună cu controalele asociate acesteia, o măsură de detectare a mișcărilor suspecte³².

46. Trebuie să se examineze, în această etapă, dacă Convenția privind aviația civilă internațională, semnată la Chicago (Statele Unite) la 7 decembrie 1944³³, se opune unei astfel de interpretări în sens larg.

47. Uniunea nu este parte la această convenție și, astfel cum s-a precizat în Hotărârea din 21 decembrie 2011, *Air Transport Association of America și alții*, (C-366/10, EU:C:2011:864, punctele 57-71), aceasta nu este obligatorie pentru Uniune.

48. Totuși, convenția menționată a fost ratificată de toate statele membre ale Uniunii și trebuie, prin urmare, să fie luată în considerare la interpretarea dispozițiilor rezultate din dreptul Uniunii³⁴. Aceeași este situația în ceea ce privește anexele la această convenție, care conțin norme și practici recomandate (*Standards and Recommended Practices – SARP*)³⁵ adoptate de Consiliul Organizației Aviației Civile Internaționale (OACI)³⁶ în conformitate cu articolul 54 litera l)³⁷ din convenția menționată, care sunt obligatorii într-o mai mare sau mai mică măsură pentru statele contractante³⁸.

49. Potrivit articolului 22 din Convenția de la Chicago, „fiecare stat contractant se obligă să adopte [...] orice alte măsuri practice având ca scop de a înlesni și de a accelera navigația aeronavelor între teritoriile statelor contractante și de a evita întârzieri inutile aeronavelor, echipajelor, călătorilor și încărcăturilor lor, în special în privința aplicării legilor referitoare la imigrare, la carantină, la vămi și la formalitățile de plecare”. Articolul 23 din această convenție prevede, la rândul său, că fiecare stat contractant se obligă, „în măsura în care va aprecia posibil, să stabilească regulamente vamale și de imigrare aplicabile navigației aeriene internaționale, potrivit metodelor care ar putea să fie stabilite sau recomandate [...] în aplicarea convenției de față”.

32 — Menționăm totuși că, în Raportul său către Parlamentul European și Consiliu privind aplicarea Regulamentului nr. 1889/2005 [COM(2010) 0455 final], Comisia a pledat, în temeiul unei aprecieri a costurilor și a beneficiilor, pentru o modificare a articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1889/2005 în vederea alinierii procedurilor de control al numerarului cu cele în vigoare pentru controlul bagajelor pasagerilor, prevăzute la articolele 192-194 din Regulamentul nr. 2454/93 al Comisiei din 2 iulie 1993 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului de instituire a Codului vamal comunitar [JO 1993, L 253, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 7, p. 3, abrogat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/481 al Comisiei din 1 aprilie 2016 (JO 2016, L 87, p. 24)]. Or, o astfel de aliniere, preconizată pentru remedierea dificultăților de ordin practic cu care se confruntă statele membre în ceea ce privește pasagerii aflați în tranzit, implică excluderea controalelor sistematice în zonele internaționale de tranzit și, prin urmare, abolirea obligației de declarare pentru pasagerii care rămân în aceste zone (a se vedea punctul 5 din raport). La punctul 3.2 din acest raport, Comisia arată că „[p]entru pasagerii aflați în tranzit aerian obligația de declarare a numerarului la primul punct de intrare sau la ultimul punct de ieșire din UE este dificil de respectat din cauza variațiilor infrastructurii de tranzit din aeroporturi. Există mecanisme puține sau diferite de declarare a numerarului în zonele de tranzit și nu există timp suficient între zboruri. De asemenea, este dificil pentru autoritățile competente ale statelor membre să asigure controale armonizate ale pasagerilor aflați în tranzit. Timpul insuficient, lipsa mecanismelor adecvate de control [...] [și] canalele separate pentru bagajele de mână și cele de cală împiedică efectuarea acestor controale”. Un „grup specific de proiect reunind experți în controlul mișcărilor de numerar” s-ar fi pronunțat de altfel în sensul unei modificări a articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1889/2005.

33 — *Recueil des traités des Nations unies*, vol. 15, p. 295, care poate fi consultată la următoarea adresă: <http://www.icao.int/publications/pages/doc7300.aspx>.

34 — Hotărârea din 3 iunie 2008, *Intertanko și alții* (C-308/06, EU:C:2008:312, punctul 52).

35 — Adoptarea acestor acte este prevăzută la articolul 37 din Convenția de la Chicago.

36 — OACI a fost instituită în conformitate cu articolul 43 și următoarele din Convenția de la Chicago.

37 — Această dispoziție prevede că SARP sunt desemnate ca „anexe la convenție” din „motive de comoditate”.

38 — Normele sunt specificații al căror conținut reflectă ceea ce a fost recunoscut drept *practicabil* și *necesar* pentru facilitarea și ameliorarea anumitor aspecte ale navigației aeriene internaționale. Nerespectarea acestora trebuie să fie notificată de statele contractante în conformitate cu articolul 38 din aceasta. În schimb, practicile recomandate sunt specificații al căror conținut reflectă ceea ce a fost recunoscut drept *generalpracticabil* și *foarte recomandabil*. Statele membre fac eforturi pentru a se conforma acestora, în conformitate cu această convenție.

50. Anexa 9 la Convenția de la Chicago (Norme și practici recomandate – Facilități, denumită în continuare „anexa 9”)³⁹ a fost adoptată pentru a preciza în special obligațiile care decurg pentru statele contractante din articolele menționate mai sus din convenția amintită. Scopul acestei anexe este de a realiza o gestionare eficientă a procesului de control la frontiere, urmărind în același timp atingerea unui echilibru adecvat între securitate și simplificarea procedurilor.

51. Astfel cum a amintit guvernul francez, conform capitolului 3 litera L punctul 3.57 din anexa menționată, statele contractante se asigură, în special prin crearea unor zone de tranzit direct, că pasagerii, precum și bagajele lor, care sosesc dintr-un stat și își continuă călătoria către un al treilea stat cu același zbor sau cu un alt zbor de pe același aeroport, în aceeași zi, au un drept de ședere temporară pe aeroportul de sosire, fără a fi supuși formalităților de control la frontieră de intrare în statul de tranzit. „Zona de tranzit direct” este definită în capitolul I litera A ca fiind o zonă specială creată pe un aeroport internațional sau în apropiere, plasată sub supravegherea sau sub controlul direct al autorităților publice competente, în care pasagerii pot rămâne pe durata tranzitului sau a transferului fără a fi necesar să înainteze o cerere de intrare în statul respectiv.

52. Or, din însuși modul de redactare a normei de la punctul 3.57, menționat mai sus, reiese că acesta privește formalitățile referitoare la controlul imigrației care vizează verificarea deținerii documentelor care autorizează intrarea pe teritoriul statului contractant. Acest fapt este, de altfel, confirmat de norma următoare (capitolul 3 litera L punctul 3.58), care impune statelor contractante obligația de a limita la minimum cerința ca pasagerii care rămân în zona de tranzit direct să dețină o viză de tranzit direct⁴⁰.

53. Desigur, în mod mai general, anexa 9 are drept scop reducerea la minimum a formalităților și a controalelor la care sunt supuși pasagerii în tranzit, în timp ce o obligație de declarare nu numai că le impune un demers activ, dar verificarea respectării acestei obligații poate impune autorităților competente să supună persoanele, bagajele acestora și mijloacele lor de transport unor măsuri de control, astfel cum se prevede la articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1889/2005.

54. Totuși, pe de o parte, astfel cum a arătat guvernul francez în observațiile scrise, conform capitolului 3 litera B punctul 1.5 din anexa 9, dispozițiile acesteia nu împiedică aplicarea legislației naționale în ceea ce privește efectuarea de controale considerate ca fiind „necesare”⁴¹, pe de altă parte, politica de facilitare pusă în aplicare în cadrul OACI vizează de asemenea coordonarea obiectivelor anexei 9 cu alte obiective, în special cel al combaterii traficului internațional de stupefiante – care se numără printre scopurile urmărite de măsurile instituite prin Regulamentul nr. 1889/2005 – în vederea ajungerii la un just echilibru între cerința de securitate și cea de simplificare.

55. Prin urmare, o obligație de declarare precum cea prevăzută la articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1889/2005, extinsă la pasagerii care rămân în „zona de tranzit direct”, astfel cum este definită în anexa 9, nu pare incompatibilă cu norma de la punctul 3.57 din această anexă 9, cu condiția ca formalitățile legate de îndeplinirea acestei obligații și controalele care au drept scop să verifice respectarea acesteia să presupună cât mai puține inconveniente cu putință pentru pasagerii aflați în tranzit și să nu implice riscul de a întârzia în mod nejustificat traficul aerian.

39 — Textul acestei anexe poate fi consultat pe site-ul Oficiului Federal al Aviației Elvețiene, la următoarea adresă: <https://www.bazl.admin.ch/bazl/fr/home/experts/reglementation-et-informations-de-base/bases-legales-et-directives/annexes-a-la-convention-de-l-organisation-internationale-de-l-av.html>

40 — Și anume vize pentru pasageri care sosesc la bordul unui zbor internațional și își continuă călătoria către un al treilea stat cu același zbor sau cu un alt zbor de pe același aeroport, în aceeași zi. Regulamentul (CE) nr. 810/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind instituirea unui Cod comunitar de vize europene (Codul de vize) (JO 2009, L 243, p. 8) prevede, pentru resortisanții unui anumit număr de state terțe, obligația de a deține o astfel de viză „ca o excepție de la anexa 9 la Convenția de la Chicago”.

41 — Arătăm, cu titlu incident, că, în capitolul 6 litera F punctele 6.47 și 6.48, sunt cuprinse practici recomandate referitoare la impunerea de către statele contractante a unor restricții privind importul sau exportul de valută.

56. Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, considerăm, în temeiul unei interpretări literale a textului articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1889/2005, precum și a obiectivelor urmărite de acest act și având în vedere lipsa excluderii exprese a situațiilor de tranzit aeroportuar din domeniul de aplicare al obligației de declarare prevăzute de articolul menționat, că această obligație se aplică de asemenea pasagerilor care rămân în zona internațională de tranzit a unui aeroport situat pe teritoriul unui stat membru căruia i se aplică tratatele, în conformitate cu articolele 52 UE și 355 TFUE, după debarcarea în urma unui zbor dinspre o țară terță și înainte de a se îmbarca pentru un zbor având ca destinație o țară terță, fără a trece pe la un punct de control la frontieră pentru a le fi permisă intrarea în acest stat membru.

IV – Concluzie

57. În temeiul tuturor considerațiilor care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebarea adresată de Cour de cassation (Curtea de Casație, Franța) după cum urmează:

„Articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1889/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2005 privind controlul numerarului la intrarea sau ieșirea din Comunitate trebuie interpretat în sensul că obligația oricărei persoane fizice ce intră sau iese din Uniunea Europeană și transportă numerar în valoare de 10 000 de euro sau mai mult de a declara această sumă autorităților competente din statul membru prin care intră sau iese din Uniune se aplică de asemenea pasagerilor care rămân în zona internațională de tranzit a unui aeroport situat pe teritoriul unui stat membru căruia i se aplică tratatele, în conformitate cu articolele 52 TUE și 355 TFUE, după debarcarea în urma unui zbor dinspre o țară terță și înainte de a se îmbarca pentru un zbor având ca destinație o țară terță, fără a trece pe la un punct de control la frontieră pentru a le fi permisă intrarea în statul membru menționat.”